

EUROPEES PARLEMENT

1999

2004

Zittingsdocument

5 juni 2002

DEFINITIEVE VERSIE
A5-0222/2002

VERSLAG

over de mededeling van de Commissie over bepaalde juridische aspecten in verband met cinematografische en andere audiovisuele werken
(COM(2001) 534 – C5-0078/2002 – 2002/2035(COS))

Commissie cultuur, jeugd, onderwijs, media en sport

Rapporteur: Luckas Vander Taelen

INHOUD

	Blz.
PROCEDUREVERLOOP	4
ONTWERPRESOLUTIE	5
TOELICHTING	11
ADVIES VAN DE COMMISSIE JURIDISCHE ZAKEN EN INTERNE MARKT	16

PROCEDUREVERLOOP

Bij schrijven van 26 september 2001 deed de Commissie haar mededeling over bepaalde juridische aspecten in verband met cinematografische en andere audiovisuele werken (COM(2001) 534 – 2002/2035(COS)) toekomen aan het Parlement.

Op 27 februari 2002 gaf de Voorzitter van het Parlement kennis van de verwijzing van deze mededeling naar de Commissie cultuur, jeugd, onderwijs, media en sport als commissie ten principale en naar de Economische en Monetaire Commissie, de Commissie juridische zaken en interne markt en de Commissie industrie, externe handel, onderzoek en energie als medeadviserende commissies (C5-0078/2002).

De Commissie cultuur, jeugd, onderwijs, media en sport benoemde op haar vergadering van 12 december 2001 Luckas Vander Taelen tot rapporteur.

De commissie behandelde de mededeling van de Commissie en het ontwerpverslag op haar vergaderingen van 18 april en 4 juni 2002.

Op laatstgenoemde vergadering hechtte zij met algemene stemmen haar goedkeuring aan de ontwerpresolutie.

Bij de stemming waren aanwezig: Michel Rocard (voorzitter), Vasco Graça Moura, Mario Mauro en Theresa Zabell (ondervoorzitters), Luckas Vander Taelen (rapporteur), Alexandros Alavanos, Pedro Aparicio Sánchez, Juan José Bayona de Perogordo (verving Francis Decourrière), Christopher J.P. Beazley, Rolf Berend (verving Roy Perry), Robert J.E. Evans (verving Myrsini Zorba), Francesco Fiori (verving Roy Perry), Ruth Hieronymi, Ulpu Iivari, Lucio Manisco, Juan Ojeda Sanz, Barbara O'Toole, Giorgio Ruffolo en Marieke Sanders-ten Holte.

Het advies van de Commissie juridische zaken en interne markt is bij dit verslag gevoegd; de Economische en Monetaire Commissie heeft op 19 oktober 2001 besloten geen advies uit te brengen en de Commissie industrie, externe handel, onderzoek en energie heeft op 23 januari 2002 besloten geen advies uit te brengen.

Het verslag werd ingediend op 5 juni 2002.

De termijn voor de indiening van amendementen wordt bekendgemaakt in de ontwerpagenda voor de vergaderperiode waarin het verslag wordt behandeld.

ONTWERPRESOLUTIE

Resolutie van het Europees Parlement over de mededeling van de Commissie over bepaalde juridische aspecten in verband met cinematografische en andere audiovisuele werken (COM(2001) 534 – C5-0078/2002 – 2002/2035(COS))

Het Europees Parlement,

- gezien de mededeling van de Commissie (COM(2001) 534 – C5-0078/2002¹),
 - gelet op de artikelen 151 en 157 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap,
 - gezien besluit nr. 163/2001/EG van 19 januari 2001² van het Europees Parlement en de Raad over de uitvoering van een vormingsprogramma voor vakmensen van de Europese industrie van audiovisuele programma's (MEDIA-vorming) (2001-2005),
 - gezien besluit 2000/821/EG van 20 december 2000 van de Raad over de uitvoering van een programma om de ontwikkeling, verspreiding en promotie van Europese audiovisuele werken te stimuleren (MEDIA Plus - Ontwikkeling, verspreiding en promotie) (2001-2005)³,
 - gezien het i2i-initiatief van de Europese Investeringsbank,
 - onder verwijzing naar zijn resolutie van 6 september 2000 over de audiovisuele sector: digitale media en technologie⁴,
 - gezien de resolutie van 12 februari 2001 van de Raad over de nationale steun voor de film- en de audiovisuele sector⁵,
 - onder verwijzing naar zijn resolutie van 4 oktober 2001 over televisie zonder grenzen: toepassing van richtlijn 89/552/EEG⁶,
 - onder verwijzing naar zijn resolutie van 13 november 2001 voor betere verspreiding van Europese films op de interne markt en in de kandidaat-lidstaten⁷,
 - gelet op artikel 47, lid 1 van zijn Reglement,
 - gezien het verslag van de Commissie cultuur, jeugd, onderwijs, media en sport en het advies van de Commissie juridische zaken en interne markt (A5-0222/2002),
- A. overwegende dat de mededeling van de Europese Commissie een aanvullend karakter draagt ten opzichte van zijn eigen resolutie van 13 november 2001,
- B. gezien de bijzonder grote betekenis van het standpunt van de Europese Commissie tegenover

¹ PB C 43 van 16.2.2002, blz. 6.

² PB L 26 van 27.1.2001, blz. 1-9.

³ PB L 336 van 30.12.2000, blz. 82-91.

⁴ PB C 135 van 7.5.2001, blz. 83.

⁵ PB C 73 van 6.3.2001 en Bulletin 1/2-2001, punt 1.4.25.

⁶ PB nog niet gepubliceerd.

⁷ PB nog niet gepubliceerd.

de staatssteun voor de audiovisuele sector,

- C. gezien de dubbele geaardheid van de sector, namelijk cultureel en economisch,
- D. gezien het belang van het behoud van ons cinematografisch erfgoed,
- E. gezien de uitdaging die e-cinema voor de toekomst van de sector vertegenwoordigt,
- F. overwegende dat de Europese Commissie studies over de volgende onderwerpen aankondigt: classificatie van audiovisuele werken, financiële maatregelen, geldstromen, bescherming van het erfgoed en registratiesystemen,
- G. overwegende dat fiscale voorkeursbehandeling en financiële instrumenten voor de audiovisuele sector in Europa, die te kampen heeft met gebrek aan kapitaal, van fundamenteel belang zijn,
- H. overwegende dat de Europese Commissie zich voorneemt om alle nodige aandacht te besteden aan de definitie van een "Europees werk" en een "onafhankelijke producent",
- I. overwegende dat de Europese Commissie twee groepen deskundigen samenstelt, de ene bestaande uit beroepsmensen en de andere uit ambtenaren,
 - 1. verheugt zich over de mededeling van de Europese Commissie en dringt aan op nauwlettende inachtneming van de voorgestelde beleidskalender;
 - 2. verzoekt de Commissie alles in het werk te stellen om tegen 2005 het vrij verkeer van audiovisuele werken op de interne markt te garanderen; wenst dat er ook initiatieven genomen worden aan de hand van zijn resolutie van 13 november 2001, die een aanvullend karakter tegenover de mededeling van de Europese Commissie draagt,

Staatssteun voor de audiovisuele sector

- 3. steunt de Europese Commissie in haar streven naar transparanter criteria voor haar onderzoek naar de steunverlening aan de audiovisuele sector in de lidstaten, maar betreurt dat een aantal aspecten van haar mededeling van september 2001 ter zake onduidelijk blijven, dan wel onvolledig zijn;
- 4. verzoekt de Commissie bij de juridische beoordeling van de subsidieverstrekking voor bioscoopfilms, andere audiovisuele werken en de publiekrechtelijke omroepinstellingen, rekening te houden met de relevante arresten van het Europees Hof van Justitie, bijvoorbeeld het Preussen-Elektra-arrest van maart 2001;
- 5. verzoekt de Commissie indien nodig de wettelijke bepalingen inzake staatssteun aan te passen, om ervoor te zorgen dat met het tegelijk culturele en industriële karakter van de audiovisuele sector rekening wordt gehouden;
- 6. wijst erop dat ook de EIB en het EIF een belangrijke rol kunnen spelen bij de bescherming van het audiovisuele erfgoed en het ondersteunen van de Europese audiovisuele sector in het algemeen, zonder dat dit onder staatssteun valt;

7. herinnert eraan dat er tussen de nationale audiovisuele sectoren in de Europese Unie geen enkele concurrentie en slechts geringe uitwisseling bestaat en dat de Europese markt grotendeels door de Amerikaanse productie beheerst wordt, en herhaalt dat er behoefte is aan een vooruitziend beleid van de Europese Unie om de productie en consumptie van cinematografische werken te bevorderen;
8. dringt erop aan dat de rechtszekerheid die de Europese Commissie voor de audiovisuele sector tot stand wenst te brengen voor wat betreft de staatssteun, in de komende jaren behouden blijft, en mocht de kwestie al in juni 2004 opnieuw bezien moeten worden, dat die herziening dan veeleer tot versoepeling als tot strengere toepassing van de concurrentiebepalingen van het Europees mededingingsrecht leidt en tot een daadwerkelijke inachtneming van de culturele en industriële behoeften van de cinematografische en audiovisuele industrie;

Bescherming van het erfgoed en exploitatie van audiovisuele werken

9. stelt met nadruk dat er in de lidstaten een verplicht wettelijk depot ingevoerd moet worden aan de hand van de voorwaarden van de Europese conventie voor de bescherming van het audiovisueel erfgoed, en het Aanvullend protocol inzake televisieproductie; zet de openbare steunfondsen voor de audiovisuele sector er als voorlopige maatregel toe aan hun begunstigden te verplichten een exemplaar van het werk waarvoor een subsidie is toegekend, te deponeren;
10. vraagt de Europese Commissie en de Raad om een instrument in het leven te roepen dat de digitalisering van archieven kan helpen financieren, bijvoorbeeld met een specifiek onderdeel van de volgende editie van het MEDIA-programma op grond van een pilootprogramma van MEDIA-Plus;
11. onderschrijft het voornemen van de Europese Commissie om aanvullend studiewerk over de registratiesystemen en gegevensbanken te verrichten voordat ze zich uitspreekt over wetgevende maatregelen die al dan niet geboden zijn en staat principieel gunstig tegenover de instelling van nationale openbare filmregisters (zonder relevantie op auteursrechtelijk gebied);
12. onderschrijft het standpunt van de Europese Commissie dat de kwestie van de gegevensbanken over de houders van de rechten op de werken ondergebracht moet worden bij de werkzaamheden in verband met de intellectuele eigendom;
13. moedigt samenwerking tussen de belanghebbende partijen (rechthebbenden en radiozenders) ten eerste aan voor de oplossing van de speciale problemen die zich kunnen voordoen bij nieuwe gebruikmaking van oudere werken, met inachtneming van richtlijn 2001/29/EG van 22 mei 2001 van het Europees Parlement en de Raad voor de harmonisering van bepaalde aspecten van auteursrechten en aanverwante rechten in de informatiemaatschappij;

E-cinema

14. bevestigt dat het klaarblijkelijk beter is om de vastlegging van de normen voor e-cinema over te laten aan de markt; om ongewenste ontwikkelingen te voorkomen moeten echter de audiovisuele industrieën in de EU en de VS hierbij samenwerken;

15. dringt erop aan dat de onderzoekswerkzaamheden naar e-cinema in het zesde kaderprogramma onderzoek en ontwikkeling ondergebracht worden; betreurt dat er geen specifieke bepalingen bestaan ter ondersteuning van de instelling van numerieke platformen (video op verzoek);
16. vraagt de Europese Commissie, de Europese Investeringsbank en de Raad om de mogelijkheid te overwegen om de aankoop van bijzonder duur digitaal projectiemateriaal voor de Europese bioscoopzalen te helpen financieren;

Fiscale aspecten

17. acht het van belang om de BTW-tarieven voor audiovisuele producten en diensten met cultureel karakter te verlagen naar aanleiding van de herziening van bijlage H van de zesde BTW-richtlijn, naar analogie met de lagere tarieven die van toepassing zijn voor andere culturele sectoren;
18. zet de lidstaten ertoe aan om de maatregelen die hun al ter beschikking staan, te benutten, met name de mogelijkheid een verlaagd tarief te hanteren voor bioscoopkaartjes;
19. betreurt dat de Europese Commissie in haar mededeling de lidstaten niet aanspoort om op hun grondgebied fiscale stimulansen in te voeren teneinde investeringen in de filmsector aan te trekken;

Rating

20. steunt het initiatief van de Europese Commissie om een externe studie over de ratingmethoden in de EEE, de oorzaken van verschilpunten en hun invloed op de commercialisering van films te laten uitvoeren door derden;
21. acht het echter wenselijk rekening te houden met de verschillende culturele tradities en karakteristieke kenmerken, ziet echter bij maatregelen ter bescherming van de rechten van de mens de noodzaak van een uniforme evaluatie;

Andere maatregelen om de verspreiding van films te verbeteren

22. vraagt de Europese Commissie om de lidstaten ertoe aan te zetten om de oprichting van financiële instellingen te vergemakkelijken die zich speciaal op de audiovisuele sector richten, en de oprichting van risicokapitaalfondsen te stimuleren, om beter te kunnen beantwoorden aan het i2i-audiovisueel-initiatief van de Europese Investeringsbank en de Europese Commissie; wijst er echter op dat dit niet mag leiden tot een benadeling van kleine en middelgrote ondernemingen in de filmbranche;
23. wenst dat de EIB in staat is de dossiers die haar worden voorgelegd, efficiënt te behandelen; is van mening dat het hiertoe van essentieel belang is dat de EIB een in audiovisuele kwesties gespecialiseerd aanspreekpunt instelt, dat de aanvragen kan bijeenbrengen en dat werkt met bekwaam personeel dat dergelijke projecten op hun juiste waarde kan schatten;
24. verheugt zich over het voornemen van de Europese Commissie om onderzoek te verrichten naar aangepaste financiële maatregelen om de productie en verspreiding van Europese audiovisuele werken te stimuleren en de geldstromen in de sector te analyseren;

25. wijst er in dat verband op dat een diepgaande analyse van Europese filmpublieken en de wijze waarop ze omgaan met Amerikaanse en Europese films inzicht kan geven in de marktwerking van die films binnen de audiovisuele sector;
26. verheugt zich over de invoering van het onderdeel beeldopvoeding in het programma e-leren;
27. vreest dat het denkbeeld van een eigen televisiezender voor Europese films het gevaar inhoudt dat er op de overige televisiekanalen minder Europese werken uitgezonden worden;
28. wijst erop dat een pan-Europees Kindernet een goed instrument zou zijn om de productie en verspreiding van de betere Europese kinderfilm te ondersteunen;

Aandachtspunten voor de herziening van de richtlijn televisie zonder grenzen

29. vraagt om bij een eventuele herziening van de richtlijn televisie zonder grenzen speciale aandacht te besteden aan de definitie van een "Europees werk" en een "onafhankelijke producent" of om er op zijn minst uiterlijk in 2003 een diepgaande studie aan te wijden om na te gaan of er nieuwe of geharmoniseerde definities nodig zijn die de beroepswereld grotere doorzichtigheid en eenvoudiger procedures kunnen bieden;
30. wijst ook op de in sommige lidstaten gebruikelijke praktijk van uitkoopovereenkomsten ("buy out"), die de contractuele vrijheid van de producenten aanzienlijk beperkt;
31. herhaalt punt 8 van zijn resolutie van 13 november 2001 over een betere verspreiding van Europese films op de interne markt en in de kandidaat-lidstaten, en met name punt c over investeringen in productie;
32. deelt de mening van de Europese Commissie over de chronologie van de media en de online-rechten;
33. wenst dat er bij de herziening van richtlijn 89/552 algemene regels over de nieuwe audiovisuele diensten kunnen worden vastgesteld, en een reglement over de eigendomsstructuur van de media waarmee cultureel pluralisme beter is gegarandeerd;

Volgende stappen

34. dringt er bij de Europese Commissie en de Raad op aan om zoveel mogelijk rekening te houden met de aanbevelingen van de groepen deskundigen, die de Europese audiovisuele sector kunnen versterken; vraagt de Europese Commissie om de concrete voorstellen van zijn resolutie van 13 november 2001 aan de groepen deskundigen voor te leggen, zoals de oprichting van een Europees promotiefonds, de onderlinge verbinding van automatische steunfondsen en de denkpijpen in verband met de acties binnen het i2i-audiovisueel initiatief;
35. verheugt zich over het denkwerk dat bij de conventie voor de toekomst van Europa verricht kan worden en vraagt om bij artikel 151 van het EG-verdrag over te gaan op een gekwalificeerde meerderheid;
36. wijst erop dat de ondernemingen in de audiovisuele sector van de lidstaten op de interne markt moeilijkheden ondervinden met de extra kosten bij het aanbieden van hun diensten overeenkomstig de nationale specificiteiten, en dat daarom alles in het werk moet worden gesteld om het vrij verkeer van audiovisueel materiaal op de interne markt tegen 2005 te

vergemakkelijken;

37. benadrukt het ontbreken van echte concurrentie in de audiovisuele sector en herinnert eraan dat de wetgeving inzake overheidssubsidie moet worden aangepast, zodat rekening kan worden gehouden met de twee componenten van de audiovisuele sector: de culturele en de industriële;
38. onderschrijft het doel van de Commissie om aan de audiovisuele sector een duidelijke en voorzienbare strategische context te bieden die vorm moet krijgen in een vast wettelijk kader;
39. onderschrijft het initiatief van de Commissie voor herziening eind 2002 van de richtlijn "Televisie zonder grenzen" om de bestaande bepalingen te wijzigen en de begrippen "Europees werk" en "onafhankelijke producent" in te vullen, zonder afbreuk te doen aan een eventuele overtredingsprocedure tegen de lidstaten die de richtlijn "Televisie zonder grenzen" niet naar behoren hebben omgezet;
40. is van mening dat de ondernemingen een centrale en bepalende rol moeten spelen bij de ontwikkeling van het audiovisueel systeem en dat hun groeipotentieel dus optimaal moet worden ontwikkeld;
41. is van mening dat men met het oog op een nieuw elan voor de filmproductie moet denken aan een stelsel dat grotere prikkels biedt en meer overheidssteun voor de particuliere sector, en fiscale voordelen voor tv- en filmproducenten; zo'n regime zou de groei van kleine bedrijfjes stimuleren en voor reële concurrentie zorgen;
42. is van mening dat er moet worden nagedacht over een rechtsgrondslag op basis waarvan de Europese filmindustrie kan worden gestimuleerd, zodat aan de verwachtingen die men van de e-film heeft, kan worden voldaan;
43. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad en de Europese Commissie en de parlementen van de lidstaten.

TOELICHTING

I. Inleiding

In haar mededeling over de principes en richtlijnen van het audiovisueel beleid van de Gemeenschap in het digitaal tijdperk kondigt de Europese Commissie haar voornemen aan om op een later tijdstip een mededeling aan de juridische aspecten van de filmproductie te wijden. De mededeling volgt op een openbare raadplegingsprocedure en de Europese Commissie diept er een aantal onderwerpen in uit die meer duidelijkheid moeten brengen in het juridisch raamwerk voor de cinematografische en audiovisuele sector.

Bedoeling is om na te gaan in hoeverre de gegevens van invloed zijn of kunnen zijn op de verspreiding van films en audiovisuele werken in Europa. Ter herinnering: uit de statistieken blijkt maar al te duidelijk dat Europese producties zowel binnen als buiten de Europese Unie, relatief moeilijk verspreid raken buiten hun land van oorsprong.

II. Algemene opmerkingen

De mededeling betekent een belangrijke stap in de richting van een politieke bewustwording van de uitdagingen en obstakels waar de Europese film en audiovisuele media mee geconfronteerd worden.

Het feit dat de Europese Commissie het initiatief neemt om de discussie over een aantal kwesties van centraal belang aan te gaan, verdient onze steun, ook al is haar mededeling vanuit een vrij beperkt gezichtsveld opgesteld, namelijk dat van de interne markt. Zijn de diepere oorzaken van de geringe exportmogelijkheden voor Europese werken niet ergens anders te zoeken? In zijn resolutie van 13 november 2001 voor betere verspreiding van Europese films op de interne markt en in de kandidaat-lidstaten wijst het Europees Parlement in- en externe structurele obstakels aan die hinderlijk zijn voor de verspreiding, zoals beperkte ontwikkeling, marketing- en promotiebehoeften, gebrek aan kapitaal en grensoverschrijdende distributiestructuren, die kenmerkend zijn voor het grootste deel van de audiovisuele industrie in Europa. De resolutie houdt een pleidooi voor ambitieuzer optreden van de kant van de Europese Unie.

Het is dan ook duidelijk dat de mededeling van de Europese Commissie en de resolutie van het Europees Parlement elkaar aanvullen en in de richting van een geïntegreerde benadering wijzen.

III. Bespreking van de afzonderlijke punten

1. Algemene zienswijze van de Europese Commissie op staatssteun voor de cinematografische sector

De Europese Commissie expliciteert en verfijnt in dit hoofdstuk de criteria die ze hanteert om te onderzoeken of nationale of regionale steunregelingen voor de filmproductie of audiovisuele media verenigbaar zijn met de concurrentieregels van de Gemeenschap. Dit onderdeel vertegenwoordigt een hele vooruitgang in de richting van een doorzichtiger benadering die ook beter aan de behoeften van de sector beantwoordt. Wel blijven er een paar vragen open of is het niet zeker hoe sommige paragrafen te interpreteren zijn, zoals die over de bijdragen van de televisiezenders en de aanvullende steun. Bovendien is het de vraag of het Verdrag, dat een louter culturele oplossing biedt, flexibel genoeg is om te kunnen beantwoorden aan de beide onscheidbare aspecten van de sector (cultureel en economisch), hoewel het hoofdstuk wel vertrekt

vanuit de vaststelling van de zeer specifieke aard van de sector. De mededeling toont aan dat de Europese Commissie geen rekening wil houden met de specifieke economische dimensie.

Bij de herziening die voor na juni 2004 aangekondigd wordt, zouden de regels eerder versoepeld als versterkt moeten worden, aangezien er in de Europese audiovisuele sector absoluut geen concurrentie van betekenis bestaat, noch onderling binnen de Unie, noch met de productie van derde landen. Laat ons de zaken in hun juiste perspectief zien: de Amerikaanse film heeft in de bioscoopzalen van onze eerste markt, die van de Europese Unie dus, een aantal van 70%¹.

2. Bescherming van het erfgoed en exploitatie van audiovisuele werken

2.1. *Wettelijk depot van audiovisuele werken*

Als Europa zich daadwerkelijk inzet voor eerbiediging en bescherming van zijn culturen, dan heeft het de plicht om erop toe te zien dat zijn onmetelijk groot cinematografisch erfgoed bewaard en op zijn juiste waarde geschat wordt. Hoewel iedereen het eens is over dat basisprincipe, lopen de meningen uiteen wanneer het op toepassen aankomt. Voordat ze een eigen voorstel indient, organiseert de Europese Commissie - op dit ogenblik - een enquête bij de lidstaten die haar een overzicht van de situatie zal bieden.

In afwachting van de resultaten, aan de hand waarvan het een definitief standpunt zal formuleren, is het Europees Parlement geneigd, gezien de fundamentele waarde die het aan het principe van de culturele verscheidenheid hecht om de voorkeur te geven aan de methode van het wettelijk depot, te organiseren op het niveau van de lidstaten. Het wettelijk depot moet verplicht zijn, want met de subsidiariteit is het niet mogelijk om een verzameling films bijeen te brengen die volledig is.

Gezien de kosten van het archiveren, onderhouden en digitaliseren van films is het gewenst dat de Europese Unie middelen uittrekt om de lidstaten in die belangrijke taak te ondersteunen. Dat geldt des te meer voor de kandidaat-lidstaten, waarvan de meeste een echt indrukkenende filmproductie bezitten.

2.2. *Oprichting van een registratiesysteem*

Uit de raadpleging is gebleken dat er veel steun voorhanden is voor de oprichting van openbare registers in de lidstaten die met onderlinge verbinding op Europees niveau een interessant werktuig kunnen vormen om het filmaanbod en de situatie op het vlak van de eigendomsrechten transparanter te maken. Er zijn wel vragen aan verbonden, meer bepaald wat een dergelijke operatie moet kosten, hoe betrouwbaar de gegevens zullen zijn, de administratieve omkadering, enz. De Europese Commissie zal daarom een overzicht van de huidige situatie opstellen aan de hand van een enquête bij de nationale autoriteiten, die haar ook meer inzicht zal verschaffen op de uitwerking van wetgevende maatregelen en de voorwaarden waaronder ze uitgevoerd zouden moeten worden.

2.3. *Gegevensbank over de houders van rechten*

De Europese Commissie heeft besloten om op dit punt niet handelend op te treden naar aanleiding van deze mededeling. Uit de raadpleging is gebleken dat er geen steun voor het

¹ Volgens de Europese waarnemingspost voor de audiovisuele media is 2001 een uitzonderlijk goed jaar voor de Europese film geweest; het marktaandeel van de Amerikaans film zou tot 66% gedaald zijn.

project bestaat, terwijl het nut ook niet volkomen vaststaat. De materie wordt verder behandeld bij de werkzaamheden voor Europese aangelegenheden die verband houden met de intellectuele eigendom.

2.4. Exploitatie van rechten

Het gaat hier vooral om de rechten op werken die zich voornamelijk in de archieven van televisiezoekers bevinden en waarvan de rechthebbenden zeer moeilijk of niet te vinden zijn.

De Europese Commissie is niet van plan om hier regelend in te grijpen, maar zal wel haar steun verlenen voor samenwerkingsinitiatieven die bepaalde specifieke problemen kunnen helpen oplossen.

3. E-cinema

Digitale distributie en projectie zouden de verspreidingsmogelijkheden van de Europese film aanzienlijk kunnen verbeteren, want ze zouden de verspreiding en het aanbod in verschillende taalversies op een eenheidsmarkt die cultureel zeer verbrokken is, vergemakkelijken.

Niemand lijkt op het ogenblik te betwisten dat de vastlegging van de normen voor e-cinema aan de markt overgelaten moet worden.

De Europese Commissie ziet het vooral als haar taak om steun te verlenen voor overleg en onderzoek; ze verricht haar begeleidende werkzaamheden hoofdzakelijk op grond van het programma MEDIA-Plus en het zesde kadeprogramma voor onderzoek en ontwikkeling. Op termijn kan het nodig blijken dat de Europese Unie financieel bijspringt voor de aankoop voor het zeer dure projectiemateriaal voor Europese bioscoopzalen.

Verder zou er het nodige gedaan moeten worden om steun te verlenen voor de digitale platforms, meer in het bijzonder met het oog op de ontwikkeling van videodiensten op aanvraag. Het is van belang, in de lijn van de conclusies van de Top van Barcelona, om de vorming van breedbandnetten aan te moedigen, de Europese film de nodige afzet voor de nieuwe gebruiksmogelijkheid te bieden en te verhinderen dat de concentratie op de opkomende markt opnieuw dezelfde structurele hindernissen veroorzaakt.

4. Fiscale problemen

De Europese Commissie kondigt aan dat ze in het kader van de herziening van bijlage H bij de zesde BTW-richtlijn zal nagaan of de wensen van de sector voor verlaging van bepaalde BTW-tarieven ingewilligd kunnen worden naar analogie met de verlaagde tarieven die voor een aantal andere cultuurproducten en -diensten gelden. Het gaat om een rechtmatig wens.

Wel is het te betreuren dat de Europese Commissie de lidstaten niet aanmoedigt om fiscale stimulansen in te voeren, zoals ze in een aantal landen al bestaan. Met dat soort maatregelen kan de financiering van de Europese audiovisuele sector die te kampen heeft met gebrek aan kapitaal gemakkelijker gemaakt worden.

5. Rating

Aangezien de rating van films sterk gebonden is aan de culturele eigenheid van de lidstaten en regio's wenst de Europese Commissie vooral de uitwisseling van ervaringen aan te moedigen,

liever dan voor harmonisering te zorgen.

Er wordt door derden een studie aan de ratingmethoden in de EEE, de oorzaken van de verschillen en de gevolgen voor de marketing van films gewijd.

6. Andere maatregelen om de verspreiding van films te verbeteren

Dit is een hoofdstuk dat voor de Europese audiovisuele sector interessante uitzichten opent.

De Europese Commissie is van plan om onderzoek te verrichten naar de juiste financiële maatregelen om productie en verspreiding van Europees audiovisueel werk te stimuleren. Ze zal ook de geldstromen in de sector onderzoeken.

Ook de opname van de beeldopvoeding in het programma e-leren is een belangrijke maatregel. Dat soort opvoeding van jongeren - en volwassenen - is een essentiële voorwaarde om de smaak van het Europees publiek te vormen en te differentiëren.

De oprichting van een televisiezender die gewijd is aan de Europese film zou een bijzonder goed initiatief zijn. Maar er moet dan op toegezien worden dat het geen middel wordt om de Europese film te marginaliseren en dat de andere zenders zich niet nog meer ontslagen achten van hun verantwoordelijkheid om dergelijke werken te programmeren.

7. Aandachtspunten voor de herziening van de richtlijn televisie zonder grenzen

7.1. *Definities*

De meningen of het geboden is om bepaalde termen aan te passen of te uniformiseren, zijn in de sector zeer uiteenlopend. Het gaat meer in het bijzonder om het begrip "Europees werk", dat verschillend gedefinieerd wordt naargelang van de context en dat van "onafhankelijk producent", dat verschillende ladingen dekt naargelang van het land. Sommigen zijn voorstander van een pragmatische benadering en vinden dat verschillende oogmerken verschillende definities verantwoorden en dat die situatie voorrang moet krijgen op het verlangen naar uniformisering. Anderen menen dat het gebrek aan doorzichtigheid en eenvormigheid hinderlijk is voor grensoverschrijdende samenwerking.

De Commissie en de beroepskrachten van de sector willen die ingewikkelde discussie liever voeren naar aanleiding van de herziening van de richtlijn televisie zonder grenzen, die aangekondigd was voor dit jaar op het ogenblik dat de Commissiemededeeling werd gelanceerd. Er moet dus nagegaan worden of een geharmoniseerde definitie voor een "Europees werk" een meerwaarde vertegenwoordigt in de verschillende contexten (MEDIA-Plus, televisie zonder grenzen, Eurimages, Conventie van de Raad van Europa over de coproductie).

7.2. *Chronologie van de media en on line-rechten*

Het gaat om de chronologische volgorde van de exploitatie van een werk (vertoning in een zaal, betaaltelevisie, video/DVD, ongecodeerde televisie). Er lijkt geen behoefte aan een rigoureuze reglementering te bestaan.

De vraag naar de juiste plaats van de on line-diensten in de chronologie is verantwoord. Het is een zeer ingewikkeld probleem, aangezien de betreffende diensten door de convergentie dikwijls dezelfde functies vervullen als de klassieke gebruiksmogelijkheden. Een andere technologie

betekent niet altijd een andere exploitatiewijze. Het is bovendien nog te vroeg om de ontwikkeling van deze diensten, hun economische weerslag en de invloed die ze op de chronologie van de media zullen uitoefenen, met enige zekerheid te evalueren.

8. Volgende stappen

De Europese Commissie legt een beleidskalender voor die logisch uit haar mededeling volgt.

Onder de voorgestelde initiatieven wijzen we met nadruk op de oprichting van een groep deskundigen, die inspiratie en nieuwe ideeën kan aanbrenge voor een ambitieus opgevat Europees audiovisueel beleid. Aangezien het Verdrag van Nice voor de uitvoering van zijn artikel 157 (industrie), dat de grondslag voor het MEDIA-programma vormt, de medebeslissingsprocedure en de stemming met gekwalificeerde meerderheid voorschrijft, mogen we hopen dat de bruikbare overwegingen van deskundigen uiteindelijk zullen uitlopen op concrete beleidsdaden.

28 mei 2002

ADVIES VAN DE COMMISSIE JURIDISCHE ZAKEN EN INTERNE MARKT

aan de Commissie cultuur, jeugd, onderwijs, media en sport

inzake mededeling van de Commissie aan de Raad, aan het Europees Parlement, aan het Economisch en Sociaal Comité en aan het Comité van de regio's over bepaalde juridische aspecten in verband met cinematografische en andere audiovisuele werken (COM(2001) 534 – C5-0078/2002 – 2002/2035(COS))

Rapporteur voor advies: Giuseppe Gargani

PROCEDUREVERLOOP

De Commissie juridische zaken en interne markt benoemde op haar vergadering van 19 februari 2002 Giuseppe Gargani tot rapporteur voor advies.

De commissie behandelde het ontwerpadvies op haar vergaderingen van 22 april, 13 mei, 22 mei en 28 mei 2002.

Op laatstgenoemde vergadering hechtte zij met 27 stemmen voor bij 1 onthouding haar goedkeuring aan de hierna volgende conclusies.

Bij de stemming waren aanwezig: Giuseppe Gargani (voorzitter en rapporteur voor advies), Willi Rothley, Ioannis Koukiadis en Bill Miller (ondervoorzitters), Paolo Bartolozzi, Maria Berger, Philip Charles Bradbourn (verving Malcolm Harbour), Carlos Carnero González (verving François Zimeray overeenkomstig artikel 153, lid 2 van het Reglement), Bert Doorn, Janelly Fourtou, Evelyne Gebhardt, Fiorella Ghilardotti, José María Gil-Robles Gil-Delgado, Othmar Karas (verving Nicole Fontaine), Piia-Noora Kauppi (verving The Lord Inglewood), Kurt Lechner, Klaus-Heiner Lehne, Neil MacCormick, Toine Manders, Helmuth Markov (verving Alain Krivine overeenkomstig artikel 153, lid 2 van het Reglement), Arlene McCarthy, Manuel Medina Ortega, Elena Ornella Paciotti (verving Carlos Candal), Renate Sommer (verving Stefano Zappalà overeenkomstig artikel 153, lid 2 van het Reglement), Astrid Thors (verving Diana Wallis), Marianne L.P. Thyssen, Rijk van Dam (verving Ole Krarup), Rainer Wieland en Joachim Wuermeling .

BEKNOPTE MOTIVERING

De mededeling vormt een analyse van de verordening audiovisuele werkstukken, vooral films en de kansen van een toekomstige herziening. Het is bekend dat de marketing van audiovisuele werkstukken belangrijk is: zij mogen niet slechts worden beschouwd als factoren van economische ontwikkeling, maar zij zijn ook cultuurgoed en moeten als zodanig beschermd en gereguleerd worden. De wetten van de markt mogen daarbij niet allesbepalend zijn.

Het Verdrag van Maastricht erkent het belang op communautair niveau van bevordering van cultuur en geeft deze bevordering een plaats tussen het communautair beleid: artikel 151 van het EG-Verdrag verwijst hier uitdrukkelijk naar.

Wat de verenigbaarheid met overheidssteun betreft, noemt het EG-Verdrag in artikel 87, lid 3 een reeks steunmaatregelen die de Commissie mag toestaan met het oog op hun effect, o.a. sub d) steun ter bevordering van cultuur wanneer deze niet de handels- en concurrentievoorwaarden zodanig wijzigt dat het tegen het gemeenschappelijk belang indruist.

De in deze sector bestaande instrumenten zijn de richtlijn "Televisie zonder grenzen" voor wat de regels betreft en het "Media plus"-programma voor wat de steunmechanismen betreft.

De Commissie heeft in 1999 een mededeling gepubliceerd onder de titel "Beginselen en oriëntatie voor het audiovisueel beleid van de Gemeenschap in het digitale tijdperk" (COM(1999) 657, definitieve versie van 14.12.1999). Daarin gaat zij in op de noodzaak het rechtsbestek te herzien in het kader van nieuwe beoordeling van de materie op Europese schaal.

De bestaande mededeling is aangepast nadat de Commissie het veld heeft geraadpleegd zodat alle betrokken partijen hun standpunt konden vertolken.

In de mededeling staan de programmatische punten, de beginselen die men moet volgen bij toepassing van de regels voor overheidssteun aan de filmindustrie; verder worden de in de toekomst te nemen maatregelen en de betrokken sectoren genoemd.

In besluit N3/98 (na een klacht van de Commissie tegen Frankrijk wegens anticoncurrentiebepalingen inzake overheidssteun aan de filmindustrie) zijn specifieke compatibiliteitscriteria gespecificeerd ten aanzien van de toestemming voor overheidssteun aan de filmindustrie overeenkomstig een in artikel 87, lid 3, onder d) genoemde ontheffing.

In verband met de bescherming van het erfgoed, de transparantie en de efficiency bij het gebruik van de rechten moeten enkele kwesties aan de orde worden gesteld:

1. het wettelijk deposito van audiovisuele werkstukken,
2. de oprichting van een Europees register,
3. een databank voor de rechthebbenden.

In verband met deze kwesties is het nodig de audiovisuele werkstukken te beschermen maar alvorens met voorstellen te komen is het wenselijk de situatie in de lidstaten via een onderzoek in kaart te brengen.

De betreffende onderwerpen laten zich niet vangen door het instellen van één Europees archief; het deposito van de audiovisuele werken moet op nationaal en plaatselijk niveau worden geregeld.

Wat de oprichting van een databank voor de verschillende audiovisuele kunstwerken betreft, valt te denken aan een analyse van het beheer van de rechten die de Commissie analyseert in het Groenboek over auteursrecht dat in 1995 is gepubliceerd.

Ook moet aandacht worden geschonken aan de kwestie van standaardisering van de "elektronische oftewel digitale cinema" die kan leiden tot een grotere circulatie van audiovisuele werkstukken en die in de periode 2002-2006 gestalte moet krijgen via het Media plus-programma en het zesde kaderprogramma.

Wat de fiscale kwesties betreft: men neemt kennis van het verzoek om de lidstaten de

mogelijkheid te bieden een laag BTW-tarief te hanteren voor alle culturele producten en diensten; de verzoeken tot herziening van bijlage H van de zesde BTW-richtlijn moeten daarom serieus worden genomen.

Voor het moment blijven de fundamentele beginselen van het communautair beleid inzake audiovisuele werken gelden; ten aanzien van de programmering is het een juiste gedachte om in het jaar 2002 een onderzoek te entameren naar de geldstroom in de Europese filmindustrie alsmede een onderzoek naar de evaluatie van de praktijken voor classificering van films in de Europese Economische Ruimte en moet worden gedacht aan oprichting van een groep van filmdeskundigen die tot taak heeft te discussiëren en punten aan te dragen voor het formuleren van het beleid in deze sector.

Verder is het wenselijk om voor het eind van 2002 de richtlijn "Televisie zonder grenzen" te herzien (deze herziening wordt genoemd in artikel 26 van de richtlijn) om de bestaande bepalingen te wijzigen en in het bijzonder begrippen te specificeren als "Europees kunstwerk" en "onafhankelijke producent".

CONCLUSIES

De Commissie juridische zaken en interne markt verzoekt de ten principale bevoegde Commissie cultuur, jeugd, onderwijs, media en sport onderstaande suggesties in de goed te keuren ontwerp-resolutie op te nemen:

1. constateert dat de ondernemingen in de audiovisuele sector van de lidstaten in het kader van de interne markt moeilijkheden ondervinden en klagen over de extra kosten bij het aanbieden van hun diensten overeenkomstig de nationale specificiteiten, en dat daarom alles in het werk moet worden gesteld om het vrije verkeer van audiovisueel materiaal op de interne markt tot 2005 te vergemakkelijken;
2. benadrukt het ontbreken van echte concurrentie in de audiovisuele sector en herinnert eraan dat de wetgeving inzake overheidssubsidie moet worden aangepast, zodat rekening kan worden gehouden met de twee componenten van de audiovisuele sector: de culturele en de industriële;
3. onderschrijft het doel van de Commissie om aan de audiovisuele sector een duidelijke strategische context te bieden die vorm moet krijgen in een vast wettelijk kader;
4. onderschrijft het initiatief van de Commissie voor herziening eind 2002 van de richtlijn "Televisie zonder grenzen" om de bestaande bepalingen te wijzigen en de begrippen "Europees werkstuk" en "onafhankelijke producent" in te vullen, ongeacht of de procedure wegens inbreuk tegen bepaalde lidstaten die de richtlijn "Televisie zonder grenzen" niet hebben omgezet van start gaat;
5. is van mening dat de ondernemingen een centrale bepalende rol moeten spelen bij de ontwikkeling van het audiovisueel systeem en dat hun groeipotentieel optimaal moet worden aanbeoordeld;
6. is van mening dat men met het oog op een nieuw elan voor de filmproductie moet denken aan een stelsel dat grotere prikkels biedt en meer overheidssteun voor de particuliere sector, dat minder fiscale hindernissen in de weg legt voor tv- en filmproducenten; zo'n regime zou de

groei van kleine bedrijfjes stimuleren en zou zorgen voor reële concurrentie.

7. is van mening dat moet worden nagedacht over een rechtsgrondslag op basis waarvan de Europese filmindustrie kan worden gestimuleerd, zodat aan de verwachtingen die men van de e-film heeft, kan worden voldaan.